

TILGÆNGELIGHEDSRÅDET

Årsrapport
2023

AARHUS
KOMMUNE

Tilgængelighedsrådets årsrapport

Foreløbig udgave, januar 2024

Byrum
Teknik og Miljø,
Aarhus Kommune,
Karen Blixens Boulevard 7
8220 Brabrand

Redaktion:

Rie Ollendorff

Forsidefoto

Brugerrepræsentanter for Tilgængelighedsrådet ved udstillingen i Lighthouse

INDHOLD

Baggrund	3
Resume	3
Medlemmer af Tilgængelighedsrådet	4
Mødeaktiviteter	5
Diverse sager	6
Øvrige opgaver	7
Rådets planer for 2024	9

BAGGRUND

Byrådet vedtog i august 2019 Aarhus Kommunes nye handicappolitik for 2019-2023 og i denne etablering af et tilgængelighedsråd.

Formålet med tilgængelighedsrådet er at sikre, at der i udviklings- og anlægsprojekter allerede fra starten indtænkes god tilgængelighed og ligeværdig adgang for byens borgere. Tilgængelighedsrådet inddrages i projekter, som vurderes relevante og som er udpeget af en tværmagistratslig koordinerings-gruppe.

Formålet med Tilgængelighedsrådet er beskrevet på Tilgængelighedsrådets hjemmeside. Se link: [Tilgængelighedsrådet \(aarhus.dk\)](https://www.aarhus.dk/tilgaengelighedsraadet)

Resume

I 2023 er Tilgængelighedsrådet via brugerrepræsentanter inddraget i 28 forskellige, større og mindre bygge- og anlægsprojekter.

Flere frivillige brugerrepræsentanter fra handicaporganisationerne har meldt sig, og vi er nu oppe på 32 repræsentanter.

Vi får positive tilbagemeldinger på inddragelsesprocesserne fra både projektledere og brugerrepræsentanter.

Der er afholdt 6 møder i 2023, bl.a. med oplæg som: Nye byggeprojekter i Syd-havnskvarteret; Digitale post og selvbetjeningsløsninger; Udbud og ny leverandør til Aarhus Kommunes hjemmesider; MTM's forslag til udmøntet i Anlægsprogram 2024.

Tilgængelighedsrådet har derudover diskuteret/behandlet diverse sager som: Gangbroen fra Langelinieparken til havnen; Forespørgsel om midler til et projekt om kortlægning og beskrivelse af tilgængeligheden; Høringssvar til lokalplan nr. 1203 Nyt stadion på Stadion Allé og tillæg nr. 146 til kommuneplan; Høringssvar til Udviklingsplan for Kongelunden; Forespørgsel om samarbejde mellem Tilgængelighedsråd og forskningsprojektet Universelt design i praksis og 'Ny digital service, der viser tilgængelighed i byen'.

Tilgængelighedsrådet var i efteråret inviteret til at nominere og udpege projekter til Aarhus arkitekturpris, og til at deltage i et Medborgerskabsforum der følger udviklingen af en ny Aarhusmodel for borgerinddragelse. Mogens Toustrup er udvalgt til begge opgaver.

Magistraten har besluttet at udsætte ansøgningen til Access City Award på ubestemt tid. Til gengæld skal magistratsafdelingerne udarbejder 'strategiske handlingsplaner' rettet mod universelt design og tilgængelighed i projekter, så Aarhus kan leve op til målet om at blive en god by for alle.

Medio januar 2023 gik Tilgængelighedsrådets egen hjemmeside i luften.

MEDLEMMER AF TILGÆNGELIGHEDSRÅDET

Tilgængelighedsrådet 2023

Består af følgende medlemmer:

Formand

- Polly Dutschke (Næstformand Handicaprådet – født formand for rådet), medlem af byrådet, socialdemokratiet.

Udpegede repræsentanter fra DH:

- Næstformand Mogens Toustrup (basis organisation: Formand DH Aarhus, LEV)
- Jørgen Bak (basis organisation: Dansk Blindesamfund)
- Dorthe Laustsen (basis organisation: Polio- og Ulykkespatientforeningen)

Udpegede repræsentanter fra Aarhus Kommune:

- Jeppe Lynggaard Iversen, Voksne, Job og Handicap (MSB)
- Morten Pedersen, Sport og fritid (MKB)
- Per Thoft Kærsgaard, Byrum, Teknik og Miljø (MTM)

Sekretariatsbetjening:

- Rie Ollendorff, Byrum, Teknik og Miljø (MTM)

Tværmagistartslig koordinationsgruppe

Der er nedsat en tværmagistartslig koordinationsgruppe med repræsentanter fra de enkelte magistratsafdelinger. Koordinationsgruppen har til formål at tilvejebringe relevante projekter, til behandling i Tilgængelighedsrådet. Der er afholdt 3 koordinationsgruppemøder i 2023.

Brugerrepræsentanter

I 2023 er der 33 brugerrepræsentanter fra handicaporganisationerne der stiller sig til rådighed for Tilgængelighedsrådet. Brugerrepræsentanterne inddrages, når der skal rådgives om god tilgængelighed i projekterne.

På grund af de mange projekter søger rådet til stadighed flere brugerrepræsentanter.

Brugerrepræsentanterne repræsenterer følgende organisationer:

Hjernesagen, Ordblindeforeningen, SUMH (Sammenslutningen af unge med handicap), ADHD-foreningen, Autismeforeningen, PTU (Polio-, Trafik- og Ulykkeskadede), Muskelsvindfonden, CP (Cerebral parese), Dansk Handicap-forbund, Epilepsiforeningen, Høreforeningen, LEV Aarhus (mennesker med udviklingshandicap og deres familier) og Dansk Blindesamfund.

MØDEAKTIVITETER

I 2023 har Tilgængelighedsrådet afholdt 6 ordinære Tilgængelighedsrådsmøder. På møderne er der opbygget gode relationer og arbejdet er fortsat godt i gang.

Følgende er en kort beskrivelse af oplæg og emner der er behandlet på møderne:

Oplæg og gæster på møder

I løbet af året har der været gæster på tilgængelighedsrådsmøderne der har holdt oplæg omkring følgende:

- Januar. Nye byggeprojekter i Sydhavnskvartret, ved Palle Feldborg Ole-sen, Teknik og Miljø. På mødet blev det besluttet, at Tilgængelighedsråds brugerrepræsentanter inddrages i processen, herunder ved projekteringen af udearealerne, dels ved Enggård projektet, og dels ved Aarhus Kommune's del af projektet. Projektet er nærmere beskrevet i vedlagte bilag.
- Marts. Digitale post og selvbetjeningsløsninger. v. Ina Bækgaard og Jacob Alexandrowiz fra Borger-service. Borgerservice vil gerne inddrage brugerrepræsentanter for Tilgængelighedsrådet ved test af f.eks. brevskabeloner der anvendes ved breve til borgerne. Projekter er efterfølgende igangsat. Projektet er nærmere beskrevet i vedlagte bilag.
- Marts. Udbud og ny leverandør til Aarhus Kommunes hjemmesider, v. Per Ryolf, Kommunikation, Borgmesterens Afdeling. Det eksisterende system er teknisk forældet. Det nye system indeholder god tilgængelighed for brugerne. Nyt system lanceres i august / september 2023.
- Maj. MTM's forslag til udmøntet i Anlægsprogram 2024 af tilgængelighedspuljen ved Gustav Friis, MTM med følgende overskrifter:
 - Den begyndende etablering af tilgængelige fodgængerruter, hvor vi nu har et oplæg klar til, hvad det præcist kommer til at omfatte. Projektet er nærmere beskrevet i vedlagte bilag.
 - Etablering af fodgængerfelt ved Østbanetorvet.
- August. Flere brugere oplever at der forsvinder handicapparkeringspladser i Aarhus Kommune. Steffen Arnbo Nielsen, MTM holdt et oplæg om den kommende parkeringsstrategi, herunder hvorledes kravet omkring handicapparkeringspladser bliver indarbejdet i planprocesser. Parkeringsstrategien forventes afleveret i 2024. Tilgængelighedsrådet ønsker at blive inddraget i det kommende strategiprojekt.

Idrætsfaciliteter

Det glæder mig meget, at kommunen sætter fokus på tilgængelighed på denne måde. Det giver rigtig god mening, at vi bliver inddraget på forkant, idet det alt andet lige er lettere og billigere for alle at tænke tilgængelighed ind fra start i stedet for at skulle lave om på eksisterende faciliteter.

Som frivillig har jeg sat stor pris på, at jeg ved hvert besøg var alene til gennemgangen. Det gjorde, at jeg følte mig hørt, hvilket er vigtigt, når jeg bruger min fritid på arbejdet.

Lotte, Dansk Blindesamfund

DIVERSE SAGER

I løbet af året har rådet behandlet diverse sager som følgende:

- Januar. Gangbro fra Langelinieparken til havnen. Trine Buus Karlsen holdt et kort oplæg om planerne for broen. Den nye gangbro skal erstatte den tidligere gangbro, som nedtages i forbindelse med realisering af lokalplanen. Den nye gangbro skal etableres af bygherre for bebyggelsen Langelinieparken 10-20. Efter etablering bliver broen overtaget af kommunen som offentlig sti. Broen kan ikke umiddelbart blive tilgængelig/ændres jf. lokalplanen 937's retningslinjer og krav.
- Marts. Tour On Wheels har sendt en forespørgsel om midler til et projekt. "Projektet består af en kortlægning og beskrivelse af tilgængeligheden på byens kultursteder, spisesteder og butikker med sideløbende etablering af et ambasadørkorps af engagerede frivillige, som skal hjælpe med at indsamle data til denne kortlægning" (...) "Vi forestiller os, at projektet har en økonomisk ramme på ca. 1 mio. kr., som skal gå til indsamling af data, udvikling af en digital platform og administration og drift". Tilgængelighedsrådet besluttede at henvendelsen fra Tour On Wheels ikke støttes med finansiering.
- August. Høringssvar til lokan nr. 1203 Nyt stadion på Stadion Allé og tillæg nr. 146 til kommuneplan er udarbejdet.
- I 203 Nyt stadion på Stadion Allé og tillæg nr. 146 til kommuneplan er udarbejdet.
- August. Høringssvar til Udviklingsplan for Kongelunden er udarbejdet.
- August. Forespørgsel om samarbejde mellem Tilgængelighedsråd og forskningsprojektet Universelt design i praksis. Forskningsprojektet undersøger forskellige tilgange til, hvordan man kan arbejde med universelt design med henblik på at få fokus på universelt design og få indfriet intentioner herom. Ønsket fra forskningsprojektet er at blive inddraget i byggeprojekter sammen med brugerrepræsentanterne for Tilgængelighedsrådet. Tilgængelighedsrådet har sagt ja til samarbejdet. Sekretariatsbetjeningen undersøger om der er et aktuelt projekt der egner sig til forskningsarbejdet.
- Oktober. 'Ny digital service, der viser tilgængelighed i byen'. Sekretariatsbetjeningen er i gang med at undersøge om Aarhus Kommune kan påtage sig opstart af opgaven omkring kortlægning af tilgængelige adgange til det offentlige rum i Aarhus. Der er afholdt møder med ITK, Borgerservice for at undersøge om de ser muligheder i opgaven. Derudover er der afholdt møde med Digitalisering i MTM for at afdække hvilke driftsopgaver der kan foreligge hvis projektet går i luften. Sekretariatsbetjeningen undersøger muligheden for at ansøge OPI-puljemidler til projektet

ØVRIGE OPGAVER

Udover planlagte Tilgængelighedsråds-møder har Tilgængelighedsrådet arbejdet med følgende opgaver:

Deltagelse i medborgerforum

Byrådet godkendte 30. august 2023 Kommissoriet for arbejdet med Ny Aarhusmodel for borgerinddragelse (sag nr. I 6). Arbejdet med Ny Aarhusmodel er forankret i Afdelingen for Medborgerskab i Teknik og Miljø.

Tilgængelighedsrådet er inviteret til at deltage i et Medborgerskabsforum der skal følge udviklingen af en ny Aarhusmodel for borgerinddragelse, hvor de skal give input til kommunen, rådmand og Teknisk Udvalg. Medlemmerne i forummet er med helt inde i maskinrummet og er med til at belyse og diskutere måder, vi kan styrke samarbejdet. Mogens Toustrup deltager som repræsentant for Tilgængelighedsrådet.

Læs mere om 'Ny Aarhusmodel for borgerinddragelse', på link: [Ny Aarhusmodel for borgerinddragelse](#)

Arkitektkonkurrence

Tilgængelighedsrådet var i oktober inviteret til at nominere og udpege forskellige projekter til Aarhus arkitekturpris. Mogens Toustrup var udvalgt til opgaven. Se mere om projektet på link: [Aarhus Arkitekturuge](#)

Hjemmeside

I januar 2023 fik Tilgængelighedsrådet sin egen hjemmeside.

På hjemmesiden kan man læse om Tilgængelighedsrådets formål, se rådets

medlemmer, læse referater fra møder, samt årsrapporter. Se link: [Tilgængelighedsrådet \(aarhus.dk\)](#)

Oplæg om universelt design

I april 2023 fik vi igen besøg af René Sørensen Overby, Bevicafonden, der denne gang holdt et oplæg om universelt design og brugerinddragelse for projektlederne i magistratsafdelingerne.

Access City Award

Ansøgning om at blive tilgængelighedsby 'Access City Award' er udsat på ubestemt tid. Arbejdet med ansøgningen har vist sig mere omfangsrigt end forventet, og det vil bl.a. indebære en væsentligt større og ressourcekrævende indsats fra magistratsafdelingerne.

Anbefalingen er godkendt af Handicaprådet og tiltrådt af Magistraten den 27. marts 2023.

Se link: [Magistraten - Receptionslokalet, Aarhus Rådhus](#)

Det er indstillet:

- At 1) magistratsafdelingerne udarbejder 'strategiske handlingsplaner' rettet mod universelt design og tilgængelighed i projekter, så Aarhus kan leve op til målet om at blive en god by for alle, for på sigt at opnå at blive Europæisk Tilgængelighedsby.
- At 2) ansøgning til Access City Award stilles i bero indtil det politiske formandskab i Tilgængelighedsrådet vurderer det hensigtsmæssigt at genoptage arbejdet.

IT-løsninger

Jeg har i løbet af året, gjort brug af brugerrepræsentanterne fra tilgængelighedsrådet to gange til at teste vores IT-løsninger. Brugerne har været utrolig engagerede, og givet os megen brugbar viden, til at sørge for at vores IT-løsninger overholder kravene til webtilgængelighed. Vi har allerede flere værktøjer der kan teste vores løsninger for webtilgængelig. Men det at få brugerrepræsentanterne til at teste, imens vi følger med, giver os en endnu mere konkret oplevelse af de udfordringer de oplever ved brug af IT-løsninger. Vi håber derfor at vi i fremtiden kan gøre endnu mere brug af webtilgængelighedsrådet.

Iben Søndergård, Projektleder Aarhus Kommune

Strategiske handlingsplaner

Siden Magistraten traf beslutningen, at der skal udarbejdes 'strategiske handlingsplaner' er der sket flere markante ændringer, som kan få betydning for måden, vi skal tilgå opgaven på. Det gælder bl.a. samlingen af Ejendomme i MTM men også et bredere syn på tilgængelighed i alle magistratsafdelinger, der ikke kun omhandler det fysiske.

På den baggrund er der behov for få en ny ledelsesmæssig retning på opgaven. Det undersøges hvordan opgaven fremad kan skrues sammen.

Arrangerede ture

I maj måned var Tilgængelighedsrådet, i forbindelse med et rådsmøde, på en arrangeret tur til Aarhus Ø. Rådet mødtes i Bylageret, fik en gennemgang af bymødellen og en efterfølgende rundvisning på den nordlige del af Aarhus Ø.

I oktober måned var Tilgængelighedsrådet, i forbindelse med et rådsmøde på en rundvisning på DokkX. Rådet fik forevist udstillingen 'Velfærdsteknologi som bofælle' af udstillingskoordinator Kirsten Rud Bentholm.

Se mere om udstillingen på DokkX hjemmeside: [Velfærdsteknologi som bofælle \(aarhus.dk\)](https://www.dokkx.dk/velfaerdsteknologi-som-bofaelle)

Tilgængelighedsrådets deltagelse i projekter

Vedlagte denne rapport er et bilag der indeholder en oversigt over de projekter som repræsentanter for Tilgængelighedsrådet har fulgt i 2023.

Se Bilag til Årsrapporten 2023 Status på projekter.

RÅDETS PLANER FOR 2024

Mødestruktur mm

Mødestrukturen for 2024 er planlagt til 6 møder fordelt på året. Et fast punkt på dagsordenen er opfølgning på de projekter rådet deltager i. I øjeblikket er der 28 aktuelle projekter hvor brugerrepræsentanter for Tilgængelighedsrådet er inddraget. Et andet fast punkt er udvalgets deltagelse i nye projekter med fokus på tilgængelighed og universelt design. Det opleves at der løbende kommer nye projekter til, hvor det giver mening at Tilgængelighedsrådet inddrages med henblik på at styrke fokus på tilgængelighed og universelt design.

Hertil forventes der løbende at være konkrete aktuelle sager af relevans for Tilgængelighedsrådet, ex. henvendelser om principielle udfordringer, sager i høring mv.

Udvalget ønsker endvidere at arbejde med hvordan man kan udbrede viden om tilgængelighed og universelt design til fagpersoner i kommunen, i stil med arrangementet om universelt design i 2023.

Følgende temadag er planlagt:

Temadag i februar: Hvordan arbejder Tilgængelighedsrådet fremadrettet? Status og læring fra de projekter udvalget deltager i. Hvordan kan viden og erfaringer herfra blive bredt ud i organisationen? Skal indsatsen fortsætte efter samme struktur eller har det fået et omfang der kræver nye måder?

Bagsidefoto

Brugerrepræsentanter for Tilgængelighedsrådet besigtiger Musikhusparken

TEKNIK OG MILJØ
Aarhus Kommune

